

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3116

Vragen van het lid **Langkamp** (SP) aan de minister van Justitie over *adopties uit Nigeria en Malawi*. (Ingezonden 12 mei 2009)

1
Wat is uw reactie op de aan u gerichte brief van de Stichting Against Childtrafficking van 30 april 2009, over de zorgen ten aanzien van de Stichting Kind en Toekomst en adopties uit Afrikaanse landen?

2
Hoeveel kinderen zijn er de afgelopen jaren geadopteerd door Nederlanders uit Nigeria? Is daarbij steeds bemiddeld door de Stichting Kind en Toekomst? Kunt u omschrijven hoe deze procedure precies verloopt?

3
Wat zijn de mogelijkheden om in Nigeria te controleren en toezicht uit te oefenen, bijvoorbeeld om onderzoek te doen naar de vraag of de ouders vrijwillig afstand hebben gedaan van het kind? Hoe goed is naar uw oordeel dit toezicht geregeld ten aanzien van Nigeria?

4
Wat is uw reactie op de zorgen die zijn geuit over adopties uit Nigeria? Wat er is misgegaan met de adoptie van de zesjarige E. in het bijzonder? Ziet u aanleiding hier onderzoek naar te verrichten en, zo nodig, maatregelen te nemen?

5
Kunt u in het kort omschrijven wat in Malawi de wet- en regelgeving omtrent internationale adoptie is? Is het waar dat de hoofdregel is dat Malawi geen kinderen afstaat voor internationale adoptie, maar dat hierop uitzonderingen mogelijk zijn?

6
Waarom is er een Nederlandse vergunninghouder, de Stichting Kind en Toekomst, actief in een land waar de hoofdregel is dat geen kinderen worden afgestaan voor internationale adoptie?

7
Hoeveel kinderen zijn er de afgelopen jaren door Nederlanders geadopteerd uit Malawi? Hoe verloopt deze procedure? Hoe goed is de controle en het toezicht op deze adopties uit Malawi geregeld?

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie) (ontvangen 30 juni 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2783

1
Ik heb kennisgenomen van de brief van de Stichting Against Child Trafficking van 30 april 2009, waarin zorgen worden geuit over adopties uit Nigeria en Malawi. De zorgen de adoptie van de zesjarige E. uit Nigeria, adopties uit Malawi door niet

ingezetenen van Malawi, waarbij aandacht wordt gevraagd voor een specifieke adoptiezaak. Bij deze adopties is de Nederlandse vergunninghouder Stichting Kind en Toekomst betrokken. De beschikbare informatie uit de eigen landendatabank voor interlandelijke adoptie, het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten, de bijlage bij de brief van Stichting Against Child Trafficking, en Stichting Kind en Toekomst, geven mij geen aanleiding tot zorgen rond adopties uit Nigeria en Malawi. Ik stel tevens vast dat de Stichting Kind en Toekomst de procedures voor interlandelijke adoptie zorgvuldig heeft gevolgd. In de antwoorden op de vragen hieronder ga ik specifieker in op de zorgen die door Stichting Against Child Trafficking naar voren zijn gebracht.

2
In de afgelopen 5 jaar zijn er gemiddeld 23 kinderen per jaar uit Nigeria geadopteerd. Hierbij is steeds door Stichting Kind en Toekomst bemiddeld.

Nigeria is een Federale republiek, bestaande uit 36 deelstaten en is geen partij bij het Haags Adoptieverdrag. De adoptiewetgeving kan per deelstaat verschillen. Onderstaande informatie geeft als voorbeeld aan op welke

wijze de adoptieprocedures in Nigeria worden uitgevoerd. Het betreft hier de procedure voor Lagosstate. De kinderen die voor adoptie uit Nigeria in aanmerking komen zijn uitsluitend kinderen die in weeshuizen verblijven en in Nigeria te vondeling zijn gelegd. Een hoog percentage van deze kinderen is besmet met het Hiv-virus. In deze gevallen kan de zieke moeder niet voor het kindje zorgen. Indien een kind als baby in het tehuis is opgenomen en Hiv positief blijkt te zijn bij binnenkomst dan worden deze kinderen op een leeftijd van 9 à 10 maanden weer getest op het Hiv-virus en het merendeel wordt positief bevonden. In dit laatste geval kunnen deze kinderen in aanmerking komen voor interlandelijke adoptie, net als kinderen met een lichamelijke handicap of met ondervoeding. Er zijn ook volledige gezonde kinderen die te vondeling zijn gelegd of op een andere manier in het weeshuis terecht zijn gekomen. Deze gezonde en jonge baby's worden over het algemeen opgenomen door binnenlandse Nigeriaanse families. Om te mogen adopteren, stelt Nigeria de volgende voorwaarden ten aanzien van aspirant-adoptiefouders:

- de aspirant-adoptiefouder mag niet jonger zijn dan 25 jaar;
- het leeftijdsverschil tussen de aspirant-adoptiefouder en het adoptiekind moet ten minste 21 jaar bedragen;
- een alleenaanvrager van het mannelijk geslacht kan geen meisje adopteren tenzij er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die naar het oordeel van de rechtbank de adoptie rechtvaardigen;
- bij een verzoek door een van beide echtgenoten kan de rechtbank de instemming van de andere echtgenoot eisen;
- de aspirant-adoptiefouders moeten het kind gedurende drie maanden voorafgaande aan de adoptie-uitspraak in Nigeria hebben verzorgd.
- daarnaast moet ook toestemming worden gegeven door de ouders van het kind, door een familielid of andere persoon die rechten of plichten ten aanzien van het kind heeft voor de adoptie.

De procedure gaat als volgt. Het dossier van aspirant-adoptiefouders wordt door Stichting Kind en Toekomst gezonden naar haar Nigeriaanse adoptieorganisatie «Ebunoluwa Foundation». Deze

Foundation verzorgt in samenwerking met de sociale diensten van de verschillende staten in Nigeria de matching tussen aspirant-adoptiefouders en een kind. Nadat een matching heeft plaatsgevonden, worden de gegevens van zowel de aspirant-adoptiefouders als het kind ingediend bij het ministerie van Youth, Sports and Social Development met het oog op een aanvraag voor toestemming om het kind op te nemen in het buitenland. Na akkoord van het ministerie van Youth, Sports and Social Development worden de aspirant-adoptiefouders door Stichting Kind en Toekomst voorbereid op hun vertrek naar Nigeria. Daar vindt de ontmoeting met het kind plaats. Vervolgens hebben de aspirant-adoptiefouders een gesprek met een maatschappelijk werker van het betrokken ministerie. Indien dit positief wordt beoordeeld door de maatschappelijk werker, wordt een verzoek tot adoptie bij de rechtbank ingediend. Na een positieve beslissing van de rechter wordt de gehele procedure afgerond en vinden de legalisaties plaats van alle noodzakelijke documenten.

3

De adoptieprocedure verloopt onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Youth, Sports and Social Development. Dit moet toestemming geven voor de opname van een kind in het buitenland. Gedurende de gerechtelijke procedure treedt een maatschappelijk werker op als belangenbehartiger van het kind (guardian ad litem). Deze heeft tot taak alle omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van het adoptieverzoek te onderzoeken en hiervan een rapport op te stellen ten behoeve van de rechtbank. Het is ten slotte aan de rechter in Nigeria om te oordelen of aan alle voorwaarden is voldaan en een uitspraak te doen betreffende de adoptie. Als vervolg op de adoptie dient Stichting Kind en Toekomst twee keer per jaar verslag te doen aan de Nigeriaanse autoriteiten over de ontwikkeling van het adoptiekind. Daarnaast bezoeken Nigeriaanse autoriteiten jaarlijks Nederland om met eigen ogen te zien hoe het adoptiekind in Nederland opgroeit. Naast de toezicht- en controle instrumenten die in Nigeria worden

gehanteerd, heeft de Nederlandse vergunninghouder, in dit geval Stichting Kind en Toekomst, een inspanningsverplichting om conform het kwaliteitskader vergunninghouders de buitenlandse partnerorganisatie te controleren. Hierbij wordt ondermeer getoetst op de wet- en regelgeving in het land van herkomst, de partnerorganisatie zelf, de afstandsprocedure, het subsidiariteitsbeginsel en het verkrijgen van inzicht in de financiën van de partnerorganisatie. Tot op heden is mij geen informatie bekend die zou moeten leiden tot het oordeel dat het toezicht in Nigeria onvoldoende zou zijn.

4

Mede op basis van de beschikbare informatie zie ik geen directe aanleiding om nader onderzoek te verrichten en, zo nodig, maatregelen te nemen. Stichting Kind en Toekomst heeft in mijn ogen zorgvuldig en integer gehandeld in deze zaak. Zoals uit de informatie die Stichting Against Child Trafficking in haar brief heeft toegevoegd, blijkt dat het kind voor interlandelijke adoptie in aanmerking kwam, nadat voor een langere periode de mogelijkheid is geboden aan Nigeriaanse betrokkenen om het kind te adopteren. Dit is in lijn met de beginselen van het Haags Adoptieverdrag. Op 23 juni 2009 heeft mijn ministerie een delegatie uit Nigeria ontvangen van het verantwoordelijke ministerie of Women Affairs and Social Development uit Ondostate. De berichten van Stichting Against Child Trafficking over de zesjarige E, met de daarin geuite zorgen zijn tijdens dit gesprek in zijn algemeenheid besproken. Hierbij is van hun kant aangegeven dat een persoon die geen enkele familiale band heeft met een kind dat als vondeling gevonden wordt door die persoon, geen aanspraak kan maken op enige zeggenschap over een mogelijke adoptie. Dit bevestigt ook het beeld dat uit de informatie van Stichting Against Child Trafficking naar voren komt.

5

De hoofdregel in de wet- en regelgeving van Malawi is dat niet-ingezetene van Malawi geen kinderen mogen adopteren. Echter hierop is een uitzondering mogelijk wanneer aspirant-adoptiefouders minimaal 18 maanden woonachtig

zijn in hun land en zorgen voor het kind dat voor adoptie in aanmerking komt. Daarnaast is ook de uitzondering mogelijk wanneer de rechter besluit om af te zien van de regel van 18 maanden indien dit in het belang van het kind wordt geacht. Daarnaast mag de aspirant-adoptiefouder niet jonger zijn dan 25 jaar en het leeftijdsverschil tussen de aspirant-adoptiefouder en het adoptiekind moet ten minste 21 jaar bedragen.

6

De aanleiding voor Stichting Kind en Toekomst om werkzaam te zijn in Malawi betrof een verzoek van een Nederlands echtpaar dat in Malawi werkzaam was en graag wilde adopteren. Op verzoek van het verantwoordelijke ministerie in Malawi is Stichting Kind en Toekomst gevraagd om over de adoptie in overleg te treden met het ministerie. Hierbij is door het verantwoordelijk ministerie aangegeven dat het belang van het kind de vereiste om 18 maanden in Malawi woonachtig te zijn ter zijde kan schuiven. Dit is ook schriftelijk bevestigd door het ministerie aan Stichting Kind en Toekomst. Vervolgens is de adoptieprocedure in gang gezet.

7

In de kindertehuizen in Malawi woont een groot aantal wezen, waarvan de ouders zijn overleden aan de gevolgen van Aids. In de jaren 2007 en 2008 heeft Stichting Kind en Toekomst 4 kinderen uit Malawi bemiddeld voor Nederlandse aspirant-adoptiefouders. Kinderen komen alleen in aanmerking voor adoptie wanneer geen enkel familielid deze kinderen bezoekt of contact met hen heeft gedurende een jaar. Indien dit het geval is, wordt besproken met de sociale dienst van het district waar het kindertehuis staat, of interlandelijke adoptie een optie is. Vervolgens wordt deze vraag voorgelegd in Malawi aan het verantwoordelijk ministerie of Gender, Child Welfare and Community Services. Dit ministerie onderzoekt de situatie en geeft opdracht aan sociale zaken in het desbetreffende district om een familieonderzoek te plegen. Indien is vastgesteld dat er geen familie is die de zorg op zich kan nemen of geen contact meer met het kind heeft, wordt overgegaan tot interlandelijke

adoptie. De aspirant-adoptiefouders reizen vervolgens af naar Malawi om daar voor de rechter te verschijnen. Nadat de rechter het kind heeft toegewezen, wordt de procedure afgerond. Ten slotte vindt de legalisatie van de documenten plaats, inclusief die van de overlijdensaktes van de biologische ouders. Als vervolg op de adoptie dient Stichting Kind en Toekomst twee keer per jaar verslag te doen aan de autoriteiten van Malawi over de ontwikkeling van het adoptiekind. Daarnaast bezoeken de autoriteiten van Malawi jaarlijks Nederland om met eigen ogen te zien hoe het adoptiekind in Nederland opgroeit.

Naast de toezicht- en controle-instrumenten die in Malawi worden gehanteerd, heeft de Nederlandse vergunninghouder, in dit geval Stichting Kind en Toekomst, een inspanningsverplichting om conform het kwaliteitskader vergunninghouders de buitenlandse partnerorganisatie te controleren. Hierbij wordt ondermeer getoetst op de wet- en regelgeving in het land van herkomst, de partnerorganisatie zelf, de afstandsprocedure, het subsidiariteitsbeginsel en het verkrijgen van inzicht in de financiën van de partnerorganisatie.

Tot op heden is er geen informatie voorhanden die zou moeten leiden tot het oordeel dat het toezicht in Malawi onvoldoende zou zijn.